

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

نگاهی به کارنامه حقوق بشری عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی (۳)

گزارش راهبردی ۱۴۰۲/۱۴

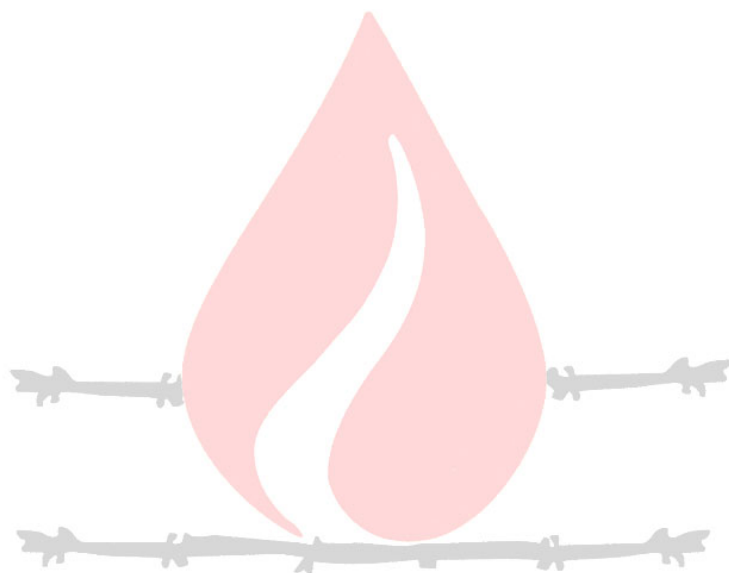

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims
of Violence

خردادماه ۱۴۰۲

۱۴۰۲۰۰۳۰۸

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

درآمد

در این گزارش دو عنوان کلی مشتمل بر تحولات مربوط به موارد نقض حقوق بشر در کشورهای عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی و برخی موارد ادعایی نقض حقوق بشر از سوی انصارا... در یمن و دیگر سوءاستفاده‌های حقوق بشری در این کشور در خرداد ماه ۱۴۰۲، بر اساس مقالات، گزارش‌ها، بیانیه‌ها و اخبار آشکار به دست آمده از سازمان‌های حقوق بشری مردم‌نهاد و بین‌المللی و رسانه‌های گروهی مورد بررسی قرار گرفته است.

خلاصه اجرایی

در بخش موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی به ۳ محور موضوعی اشاره شده که محور نخست آن به اعدام دو مرد شیعه بحرینی در پی محاکمه ناعادلانه توسط عربستان سعودی می‌پردازد. طبق گزارش دیده‌بان حقوق بشر دو مرد شیعه بحرینی در عربستان در پی آنچه که عفو بین‌الملل به‌عنوان یک «محاکمه به‌شدت ناعادلانه» خواند، به اتهامات مرتبط با تروریسم اعدام شدند. این دو بحرینی در اکتبر ۲۰۲۱ در دادگاه کیفری تخصصی و بدنام عربستان و در چارچوب قانون مبارزه با تروریسم محاکمه و به اعدام محکوم شدند. عربستان از مقررات بیش از حد موجود در قوانین مربوط به تروریسم برای سرکوب مخالفان و هدف قرار دادن اقلیت‌های مذهبی استفاده می‌کند. بر اساس گزارش، اقلیت مسلمان شیعه عربستان مدتهاست که از تبعیض سیستماتیک رنج می‌برد و هدف سخنان نفرت‌انگیز دولتی قرار گرفته است. گفتنی است در ۱۲ مارس ۲۰۲۲، بر اساس قانون مبارزه با تروریسم، علیرغم وعده کاهش اعدام‌ها مقامات عربستان سعودی ۸۱ مرد را اعدام کردند که گفته می‌شود ۴۱ نفر از آنها متعلق به اقلیت مسلمان شیعه هستند.

محور دوم به سکوت جامعه مدنی عربستان و سالها انتقام علیه محمد القحطانی بر اساس گزارشی از مرکز حقوق بشر القسط اختصاص دارد. طبق این گزارش، چند سازمان حقوق بشری در یک گفتگوی مجازی به وضعیت اسفناک مدافع حقوق بشر، دکتر محمد القحطانی و همکارانش پرداخته و از حقوق و آزادی‌های اساسی در کشور حمایت کرده‌اند. ۲۴ آوریل ۲۰۲۳، شش ماه از آخرین تماس القحطانی با خانواده‌اش می‌گذرد و مقامات سعودی علیرغم اتمام دوره حبس، او را در بازداشت غیرقانونی نگه داشته‌اند. در

این گفتگو همچنین در خصوص عدم وجود آزادی‌های اساسی و پادمان‌های قانونی در عربستان سعودی صحبت شد. گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور مدافعان حقوق بشر خاطرنشان کرد که در اوایل سال ۲۰۲۴، عربستان سعودی چهارمین بازنگری دوره‌ای جهانی خود را انجام خواهد داد که امکان اعمال فشار بیشتر بر مقامات را فراهم می‌کند. در محور سوم به سفر محمدبن سلمان، ولیعهد پادشاهی سعودی و انتقاد سازمان‌ها و گروه‌های حقوق بشری از استقبال فرانسه از این سفر اشاره شده است. گروه‌های حقوق بشری می‌گویند استقبال مکرون از محمد بن سلمان، که یک محور اقتصادی و همچنین سرکوب جامعه مدنی و فعالان حقوق بشر را به راه انداخته به ریاکاری فرانسه اشاره دارد، زیرا فرانسه از کشورها به دلیل بی طرف ماندن در مورد حمله روسیه به اوکراین انتقاد کرده است. از سویی دیگر فرانسه تأمین‌کننده تسلیحات دفاعی برای کشورهای حوزه خلیج فارس از جمله عربستان سعودی می‌باشد. گروه حقوق بشری دموکراسی برای جهان عرب به سخنان مکرون اشاره کرده که به سایر کشورها نسبت به تسلیح روسیه هشدار داده در حالی که در سال ۲۰۲۱، ۸۵۰ میلیون دلار اسلحه به روسیه فروخته است. گفتنی است علیرغم تماس عفو بین‌الملل که از رئیس‌جمهور فرانسه درخواست کرد تا موضوع چند مرد جوان در عربستان سعودی که در معرض اعدام قرار دارند را مطرح کند، مکرون در مورد وضعیت حقوق بشر در عربستان سکوت کرده است.

در بخش موارد نقض حقوق بشر در بحرین به ۳ محور موضوعی اشاره شده که محور نخست آن به درخواست گروه کاری سازمان ملل از بحرین برای آزادی فوری و بی‌قید و شرط دکتر عبدالجلیل السنکس پرداخته است. این فعال ۶۱ ساله در سال ۲۰۱۱ دستگیر و پس از شکنجه به صورت ناعادلانه محاکمه شد. وی همچنین در طول دوران زندان مورد تخلفات بی‌شماری از جمله بدرفتاری و سهل‌انگاری پزشکی قرار گرفته است. گروه کاری دریافت که بازداشت دکتر السنکس تحت رده‌های اول تا چهارم طبقه‌بندی بازداشت خودسرانه بوده است. این نهاد سازمان ملل همچنین به شدت نگران وضعیت سلامتی وی می‌باشد که پس از اعتصاب غذای خود در اعتراض به بدرفتاری بسیار بدتر شده است. کارگروه بازداشت خودسرانه معتقد است که بحرین به طور سیستماتیک مرتکب تخلفات شدید در رابطه با محرومیت از آزادی شده است. به‌ویژه، گروه کاری نشان می‌دهد متوجه الگوی «دستگیری بدون حکم، بازداشت موقت با دسترسی محدود به

بررسی قضایی، محرومیت از دسترسی به وکلا، اعتراف اجباری، شکنجه و بدرفتاری و محرومیت از مراقبت‌های پزشکی شده است.

محور دوم به درخواست ۱۶ سازمان‌های حقوق بشر از بحرین جهت محافظت از محکومان به اعدام اختصاص دارد. این سازمان‌ها از دولت بحرین درخواست نموده‌اند در راستای رعایت حقوق و تأمین رفاه زندانیان محکوم به اعدام و خانواده‌های آنها اقدام فوری انجام دهد. مرکز سلام برای دموکراسی و حقوق بشر بیان می‌کند، این نامه بر اساس گزارش‌های مربوط به حملات فیزیکی، استفاده بیش از حد از زور، مجازات‌های بی‌رحمانه و غیرانسانی و بدرفتاری که توسط خانواده‌های ۱۲ زندانی محکوم به اعدام که در ۱۷ مه ۲۰۲۳ یا حوالی آن در زندان جاو بازداشت بوده‌اند، تهیه شده است. این سازمان‌ها در این خصوص عمیقاً ابراز نگرانی کرده و خواستار پایبندی بحرین به تعهدات حقوق بشر بین‌المللی هستند. طبق گزارش، این نامه نگرانی‌هایی را نیز در مورد سطح استقلال واحد تحقیقات بحرین و توانایی آن برای انجام بررسی‌های کامل و بی‌طرفانه ایجاد می‌کند. سازمان‌های حقوق بشری به تحقیقات و یافته‌های قبلی اشاره می‌کنند که اثربخشی و اعتبار واحد تحقیقات در تضمین پاسخگویی را زیر سوال می‌برد. این سازمان‌ها از دولت بحرین درخواست کرده‌اند تا از کارشناسان دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر برای رهبری تحقیقات دعوت و از بی‌طرفی و مشروعیت آن اطمینان حاصل کند.

در محور سوم به وضعیت پایبندی و تعهدات بحرین در برابر کنوانسیون علیه فساد سازمان ملل اشاره شده است. این متن به گزارش جامعه مدنی در خصوص اجرای فصل دوم (پیشگیری) و فصل سوم (جرایم و اجرای قانون) کنوانسیون سازمان ملل علیه فساد در بحرین اختصاص دارد. پادشاهی بحرین کنوانسیون سازمان ملل علیه فساد را در ۸ فوریه ۲۰۰۵ تصویب کرد که این کشور را موظف می‌کند برای مقابله با همه اشکال فساد دولتی از جمله کلاهبرداری، دزدی، اختلاس و غنی‌سازی و انباشت ثروت غیرقانونی اقدامات لازم را انجام دهد. با وجود تصویب معاهده توسط دولت، موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی، قادر به نظارت بر پیشرفت قابل توجه در راستای توسعه قوانین ضد فساد یا چارچوب ضد فساد نبوده است. در واقع، این سازمان حقوق بشری خلاف آن را مستند کرده است: اینکه فساد دولتی بحرین کنترل نشده است و خانواده سلطنتی به‌طور معمول از

خزانه‌های دولتی استفاده می‌کنند که گویی حساب‌های بانکی شخصی آنهاست. بر اساس گزارش، بحرین هیچ پیشرفت قابل توجهی در جهت توسعه یک چارچوب قانونی هنجاری برای اجرای فصل دوم (اقدامات پیشگیرانه) و فصل سوم (جرائم و اجرای قانون) کنوانسیون علیه فساد نداشته است.

در بخش موارد نقض حقوق بشر در امارات متحده عربی به ۳ محور موضوعی اشاره شده است که محور نخست آن به سیاست زندانی کردن فعالان و مدافعان حقوق بشر به‌عنوان راهی برای حفظ و بقای امارات متحده عربی اشاره کرده است. موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین در گزارشی به وضعیت مدافعان حقوق بشر در پرونده «یو.ای.ای ۹۴» و درخواست از جامعه بین‌المللی برای اعمال فشار جهت آزادی بی‌قیدوشرط آنان پرداخته است. این موسسه با دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل در ارتباط بوده و از این نهادها خواسته از ادامه بازداشت حداقل ۶۰ نفر درگیر در پرونده «یو.ای.ای ۹۴» تحت اقدامات خودسرانه ابراز نگرانی و از طریق ابزارهای دیپلماتیک مربوطه برای درخواست از امارات به‌منظور افشای سرنوشت بازداشت‌شدگان و آزادی آنها اعمال فشار کند و همچنین این موضوع در تمام مجامع بین‌المللی برای روشن شدن سرنوشت کسانی که دوران محکومیت خود را به‌پایان رسانده اما هنوز آزاد نشده‌اند، مطرح شود.

محور دوم به موفقیت نشست ۲۸ آب‌وهوایی امارات در گرو احترام و آزادی حقوق بشر اختصاص دارد. دیده‌بان حقوق بشر در گزارشی به وضعیت حقوق بشر در امارات پرداخته و با یادآوری شرایط مدافعان حقوق بشر از جمله احمد منصور، موفقیت نشست آب‌وهوایی را در گرو آزادی مدافعان و دستیابی به یک اقدام جاه‌طلبانه اقلیمی دانسته است. دیده‌بان بیان می‌کند در نشست مقدماتی کنفرانس آب‌وهوایی ضرورت دارد دولت‌ها نسبت به سرنوشت منصور و بسیاری دیگر از فعالان حقوق بشر که خودسرانه بازداشت شده‌اند، ابراز نگرانی کنند. دولت‌ها باید از هر فرصتی، در اظهارنظرهای عمومی و تجمعات خصوصی، برای فشار بر مقامات اماراتی استفاده کنند تا به آزار و شکنجه مدافعان حقوق و مخالفان صلح‌جو پایان دهند و آنها را آزاد کنند. اگر سازمان ملل و سایر دولت‌ها از امارات درخواست نکنند که فضای مدنی را تقویت و از حقوق آن دفاع کند، این خطر واقعی وجود دارد که بسیاری از شرکت‌کنندگان در نشست ۲۸ آب‌وهوایی از ترس انتقام‌جویی ساکت بمانند.

در محور سوم به گزارش عفو بین‌الملل در خصوص ضرورت اصلاح سابقه بد حقوق بشر امارات قبل از نشست ۲۸ آب‌وهوایی سازمان ملل پرداخته و بیان می‌کند دولت‌ها در راستای برگزاری کنفرانس آب‌وهوایی سازمان ملل به میزبانی امارات، این کشور را برای اصلاح سابقه حقوق بشری خود تحت فشار قرار دهند. نشست توجیهی عفو بین‌الملل با عنوان «وضعیت حقوق بشر در امارات متحده عربی قبل از نشست ۲۸ جهانی آب‌وهوا»، خطرات اساسی حقوق بشر در امارات که موفقیت این نشست را تهدید می‌کند، از جمله سرکوب حق آزادی بیان و محدود شدن فضای مدنی، خطر جاسوسی و نظارت دیجیتال و مخالفت کشور میزبان با حذف سریع سوخت‌های فسیلی را شناسایی می‌کند. بر اساس گزارش، نشست آب‌وهوایی سازمان ملل باید محلی باشد که جامعه مدنی بتواند آزادانه و بدون ترس در آن شرکت کند. جایی که مردم بومی، جوامع و گروه‌های متأثر از تغییرات آب‌وهوایی بتوانند تجربیات خود را به اشتراک بگذارند و سیاست‌ها را بدون ارباب شکل دهند و در آن حق آزادی بیان و اعتراض مسالمت‌آمیز وجود داشته باشد. به گفته عفو جامعه مدنی و حقوق آزادی بیان، آزادی تشکل و اجتماعات مسالمت‌آمیز که برای برگزاری یک کنفرانس موفق ضروری است، به وضوح در امارات وجود ندارد. قانون امارات انتقاد از «دولت یا حاکمان» را ممنوع می‌کند و مجازات‌هایی از جمله حبس ابد یا اعدام را برای ارتباط با هر گروه مخالف «نظام حکومت» یا «جرائم» مبهم مانند «تخریب وحدت ملی» یا «منافع دولت» مجازات‌هایی در نظر گرفته است.

در بخش موارد ادعایی نقض حقوق بشر از سوی انصارا... در یمن و دیگر سوءاستفاده‌های حقوق بشری در این کشور به ۳ محور موضوعی اشاره شده است. محور نخست آن به شرایط اقلیمی و تأثیرات آب‌وهوایی بر وضعیت حقوق بشر مردم و نقش دولت و مقامات مسئول در کمک به بهبود این شرایط می‌پردازد. یمن به دلیل ترکیبی از درگیری‌های طولانی‌مدت، بحران اقتصادی و خطرات طبیعی مرتبط با تغییرات آب‌وهوایی مکرر، با یکی از بدترین بحران‌های انسانی در جهان مواجه است. این خطرات شامل افزایش دما، افزایش سطح دریا و تغییر الگوی بارندگی، ایجاد سیل، خشکسالی، کاهش دسترسی به آب و تخریب خاک است. تغییرات اقلیمی آسیب‌پذیری‌ها را تشدید و معیشت را تهدید و درگیری‌های موجود را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این گزارش به از

دست رفتن معیشت کشاورزی و در نتیجه ناامنی غذایی، افزایش مهاجرت اجباری و آوارگی، استفاده از زیرساخت‌های حیاتی زیست‌محیطی و منابع طبیعی اشاره شده است. در محور دوم به درخواست کمیساریای عالی جهت آزادی پیروان بهایی در یمن اشاره شده است. طبق این بیانیه بازداشت گروهی از پیروان اقلیت بهائی توسط مقامات حاضر صنعا (انصارالله) و خطبه‌ی قرائت شده توسط شمس‌الدین شرف‌الدین، مفتی صنعا، برای تحریک نفرت علیه بهائیان و سایر گروه‌های مذهبی موضوعاتی هستند که جای نگرانی جدی دارند. دفتر کمیساریای حقوق بشر خواهان آزادی فوری ۱۶ نفری است که هنوز در حالت مخفیانه نگهداری می‌شوند و استفاده از هر زبانی که تبعیض و خشونت به‌ویژه علیه اقلیت‌ها را تحریک کند و اغلب منجر به تبعید و آوارگی اجباری شود را محکوم می‌کند. طبق این بیانیه مفتی منصوب شده از سوی مقامات صنعا، طی خطبه‌ای پیروان بهائی بازداشت‌شده را به ارتداد و خیانت متهم کرد و گفت که اگر آنان توبه نکنند باید کشته شوند. کمیساریای عالی در خصوص استفاده از چنین زبانی که به شدت قوانین بین‌المللی را نقض می‌کند، ابراز تاسف کرده است.

و آخرین محور این گزارش نیز به درخواست تعدادی از گزارشگران سازمان ملل برای آزادی بهائیان ناپدیدشده در یمن اختصاص دارد. در این بیانیه آنان نگرانی عمیق خود را در مورد سرنوشت ۱۶ بهائی که حدود یک ماه پیش توسط شبه نظامیان انصارالله... در صنعا ناپدید شدند و محل نگهداری آنها نیز مشخص نیست، ابراز کرده‌اند. آنها از مقامات فعلی یمن درخواست کردند که فوراً آنها را آزاد کنند و از هرگونه اقدام دیگری که سلامت جسمی و روانی آنها را به‌خطر می‌اندازد خودداری کنند. ربودن این افراد و مخفی نگه‌داشتن سرنوشت و محل نگهداری آنها اقداماتی معادل ناپدید شدن اجباری است. گزارشگران سازمان ملل در این بیانیه گفته‌اند: برای چندین سال، ما نسبت به الگوهای نقض که آزار و اذیت هدفمند اقلیت‌های مذهبی در مناطق یمن تحت کنترل انصارالله را نشان می‌دهد، ابراز نگرانی کرده‌ایم. گزارشگران در این بیانیه از این‌که افراد ناپدیدشده در معرض خطر جدی شکنجه و سایر موارد نقض حقوق بشر قرار داشته باشند ابراز نگرانی کردند و همچنین با توجه به سوابق گذشته، گفته‌اند ممکن است حتی با احکام اعدام در ارتباط با اعمال مشروع حقوق خود نیز مواجه شوند.

در ادامه می‌توان متن گزارش‌های مذکور را ملاحظه نمود:

الف) موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی

*عربستان سعودی

۱. عربستان سعودی محاکمه ناعادلانه و اعدام دو شیعه بحرینی

دیده‌بان حقوق بشر در تاریخ ۲ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به اعدام دو مرد شیعه و در پی محاکمه ناعادلانه توسط عربستان و به اتهام تروریسم پرداخته است.

طبق گزارش دو مرد شیعه بحرینی در عربستان سعودی در پی آنچه که عفو بین‌الملل به‌عنوان یک «محاکمه به‌شدت ناعادلانه» خواند، به اتهامات مرتبط با تروریسم اعدام شدند. به گزارش عفو بین‌الملل، جعفر سلطان و صادق ثامر در ماه می ۲۰۱۵ دستگیر شدند و بیش از سه ماه بدون داشتن هیچ ارتباطی به‌سر بردند. اتهامات این افراد مربوط به قاچاق مواد منفجره در داخل عربستان و شرکت در تظاهرات در بحرین بوده است.

طبق گزارش، این دو بحرینی در اکتبر ۲۰۲۱ در دادگاه کیفری تخصصی و بدنام عربستان و در پی اتهامات مربوط به اعتراضات که در چارچوب قانون مبارزه با تروریسم عربستان قرار دارد محاکمه و به اعدام محکوم شدند.

گزارش می‌افزاید: عربستان سعودی و بحرین و همچنین سایر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، همچنان از مقررات بیش از حد موجود در قوانین مربوط به تروریسم برای سرکوب مخالفان و هدف قرار دادن اقلیت‌های مذهبی استفاده می‌کنند.

دیده‌بان بیان می‌کند، قوانین مبارزه با تروریسم در شورای همکاری خلیج فارس معمولاً شامل اتهامات و تعاریف گسترده و مبهم از تروریسم است که به‌عنوان مقررات اساسی برای مجازات مخالفان صلح‌طلب، فعالان سیاسی و مدافعان حقوق بشر استفاده می‌شود.

بر اساس گزارش، اقلیت مسلمان شیعه عربستان مدت‌هاست که از تبعیض سیستماتیک رنج می‌برد و هدف سخنان نفرت‌انگیز دولتی قرار گرفته است. در ۱۲ مارس ۲۰۲۲، بر اساس قانون مبارزه با تروریسم، علیرغم وعده کاهش اعدام‌ها مقامات عربستان سعودی ۸۱ مرد را اعدام کردند که گفته می‌شود ۴۱ نفر از آنها متعلق به اقلیت مسلمان شیعه هستند.

دیده‌بان همچنین معتقد است اکثریت اقلیت شیعه بحرین نیز از تبعیض رنج می‌برند. مقامات بحرینی به‌طور سیستماتیک روحانیون شیعه را هدف قرار داده‌اند و بسیاری از مدافعان حقوق بشر با مذهب شیعه را با خشونت دستگیر کرده‌اند، از جمله عبدالهادی الخواجه که در آوریل ۲۰۱۱ در یک محاکمه دسته‌جمعی بر اساس قانون تروریسم بحرین به حبس ابد محکوم شده است.

طبق گزارش، اتهامات بسیار گسترده تروریسم توسط سایر کشورهای خلیج نیز مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. امارات، الرومیثی، منتقد دولت را پس از یک محاکمه بسیار ناعادلانه موسوم به «یو.ای.ای ۹۴» به ۱۵ سال زندان به اتهام تروریسم محکوم کرد. الرومیثی اخیراً از اردن به امارات مسترد شده است.

دیده‌بان حقوق بشر نقض طولانی‌مدت حقوق دادرسی و محاکمه عادلانه را در سیستم قضایی کیفری عربستان سعودی ثبت کرده است و معتقد است بعید است که در خصوص سلطان و ثامر محاکمه عادلانه صورت گرفته باشد و در نهایت آنان را اعدام کردند. دیده‌بان حقوق بشر با مجازات اعدام در همه کشورها و تحت هر شرایطی به عنوان مجازاتی ظالمانه و غیرانسانی مخالف است!

۲. سکوت جامعه مدنی عربستان و سالها انتقام علیه محمد القحطانی

مرکز حقوق بشر القسط در تاریخ ۸ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به سکوت جامعه مدنی عربستان و سالها انتقام علیه محمد القحطانی و اعضای انجمن حقوق مدنی و سیاسی عربستان اشاره کرده است.

طبق این گزارش، در ۲۴ آوریل ۲۰۲۳، القسط و دو گروه دیگر حقوق بشری^۲ در یک گفتگوی مجازی به وضعیت اسفناک مدافع حقوق بشر، دکتر محمد القحطانی و همکارانش پرداختند و از حقوق و آزادی‌های اساسی در کشور حمایت کردند. ۲۴ آوریل شش ماه از آخرین تماس القحطانی با خانواده‌اش می‌گذرد و مقامات سعودی علیرغم اتمام دوره حبس، او را در بازداشت غیرقانونی نگه داشته‌اند. ۲۳ آوریل همچنین دو سال از مرگ عبدالله الحمید یکی از بنیانگذاران انجمن حقوق مدنی و سیاسی عربستان^۳ در نتیجه غفلت مکرر پزشکی توسط مقامات در بازداشت گذشته است.

^۱<https://www.hrw.org/news/2023/06/02/saudi-arabia-executes-two-shia-bahrainis-terrorism-charges>

^۲MENA Rights Group and the Right Livelihood

^۳The Saudi Civil and Political Rights Association (ACPRA)

کارشناس حقوق بشر گروه منا مستقر در ژنو، در مورد عدم وجود آزادی‌های اساسی و پادمان‌های قانونی در عربستان سعودی صحبت کرد. در این گفتگو مدافع حقوق بشر سعودی و بنیانگذار القسط، تأثیر انجمن حقوق مدنی و سیاسی عربستان را برجسته کرد. همسر محمد القحطانی نیز از مصیبت دردناک زندانی شدن و ناپدید شدن وی صحبت کرد.

گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور مدافعان حقوق بشر، پس از ابراز همدردی و احترام خود به خانواده القحطانی، توضیح داد که پرونده وی را در مناسبت‌های مختلف با مقامات سعودی مطرح کرده و جامعه مدنی را تشویق کرد تا موارد نقض حقوق مدافعان حقوق بشر را مورد توجه خود قرار دهند. وی خاطرنشان کرد که در اوایل سال ۲۰۲۴، عربستان سعودی چهارمین بازنگری دوره‌ای جهانی خود را انجام خواهد داد که امکان اعمال فشار بیشتر بر مقامات را فراهم می‌کند.^۷

۳. مکرون معمار اصلی بازسازی شاهزاده سعودی، محمدبن سلمان

خبرگزاری میدل‌ایست‌آی در تاریخ ۱۶ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به سفر محمدبن سلمان، ولیعهد پادشاهی سعودی و انتقاد سازمان‌های حقوق بشری از استقبال فرانسه از این سفر اشاره کرده است.

طبق گزارش، امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه در حالی میزبان ولیعهد عربستان سعودی در دیداری فردی بود که گروه‌های حقوق بشری از مکرون به دلیل «بازسازی» وجهه بین‌المللی رهبر عربستان خشمگین و انتقاد کرده‌اند. سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims of Violence

به گفته گزارش، رهبران دو کشور روز جمعه ۱۶ ژوئن برای یک «ناهار کاری» در اقامتگاه رسمی رئیس‌جمهور، کاخ الیزه، دیدار و در مورد روابط دوجانبه و مسائل منطقه‌ای گفتگو کردند. این دیدار پیش از نشست مالی جهانی که در فرانسه برگزار می‌شود، انجام شد. فرانسه همچنین تأمین‌کننده تسلیحات دفاعی برای کشورهای حوزه خلیج فارس از جمله عربستان سعودی می‌باشد.

^۷Falah Sayed

^۸Yayha Assiri

^۹Mary Lawlor

^{۱۰}<https://www.alqst.org/en/post/silencing-of-saudi-civil-society-years-of-reprisals-against-mohammed-al-qahtani-and-acpra-members>

گروه‌های حقوق بشری می‌گویند استقبال مکرون از محمد بن سلمان، که یک محور اقتصادی و همچنین سرکوب جامعه مدنی و فعالان حقوق بشر را به راه انداخته به ریاکاری فرانسه اشاره دارد، زیرا فرانسه از کشورها به دلیل بی طرف ماندن در مورد حمله روسیه به اوکراین انتقاد کرده است.

بر اساس گزارش، علیرغم تماس عفو بین‌الملل که از رئیس‌جمهور فرانسه درخواست کرد تا موضوع چند مرد جوان در عربستان سعودی که در معرض اعدام قرار دارند را مطرح کند، مکرون در مورد وضعیت حقوق بشر در عربستان سکوت کرده است.

به گفته یک مقام فرانسوی در مصاحبه با خیرگزاری آسوشیتدپرس، مکرون قصد دارد درباره حقوق بشر بحث کند، زیرا پاریس قاطعانه با مجازات اعدام مخالف است.

آگنس کالامار، دبیرکل عفو بین‌الملل به خیرگزاری فرانسه گفته است: عفو بین‌الملل هر کاری می‌کند تا از رئیس‌جمهور فرانسه - که به نظر می‌رسد از همراهی این شاهزاده لذت می‌برد - بخواهد همه تلاشش را کند تا این جوانان هرگز اعدام نشوند.

گروه حقوق بشری دموکراسی برای جهان عرب به سخنان مکرون اشاره کرد که به سایر کشورها نسبت به تسلیح روسیه هشدار داده در حالی که در سال ۲۰۲۱، ۸۵۰ میلیون دلار اسلحه به روسیه فروخته است.

رئیس عفو بین‌الملل فرانسه،^۱ خاطرنشان کرد در حالی که مکرون آشکارا از محمد بن سلمان در کشور استقبال کرده، جامعه مدنی فرانسه همچنان منتقد رهبر عربستان است. جامعه مدنی به شدت از این استقبال انتقاد می‌کند. به گفته وی بهبود وجهه پادشاهی به صدها میلیون یورو نیاز ندارد، بلکه نیازمند بهبود ملموس در وضعیت فعالان زن و اقلیتها و لغو مجازات اعدام است.

طبق گزارش و به گفته حامیان حقوق بشر و محققان عربستان سعودی از سال ۲۰۱۷، پس از اینکه محمد بن سلمان به ولیعهدی رسید، شاهد الگوی مداوم سرکوب سیستماتیک بوده است. از آن زمان، موج دستگیری‌ها ده‌ها تن از علمای دانشگاهی و مذهبی، و عاظم، فعالان، اقتصاددانان، کارکنان حقوق بشر و فعالان حقوق زنان را هدف قرار داده است.

ساموئیلر گفته است: «فعالان صلح‌طلب مانند سلما الشهاب هنوز به دلیل توثیت‌های ساده به ده‌ها سال زندان محکوم می‌شوند و ما ۱۹۶ مورد اعدام در سال ۲۰۲۲ در عربستان سعودی را شمارش کرده‌ایم که هفت برابر آمار سال ۲۰۲۰ است.

^۱Jean Claude Samouiller

طبق گزارش، عربستان سعودی دخالت شاهزاده را در قتل خاشقچی رد می‌کند، اما سازمان های اطلاعاتی آمریکا به این نتیجه رسیده‌اند که این قتل احتمالاً با اطلاع محمد بن سلمان رخ داده است. این قتل باعث خشم گسترده و شکاف در روابط عربستان سعودی با کشورهای غربی مانند ایالات متحده شده بود و در حالی که گروه‌های حقوق بشر همچنان عربستان را به خاطر قتل و همچنین تعدادی دیگری از موارد نقض حقوق متهم می‌کنند، واشنگتن از آن زمان به دنبال ترمیم این روابط است. جو بایدن، رئیس‌جمهور ایالات متحده، پیش از این عربستان سعودی را «منفور» خوانده بود، اما سال گذشته، به این پادشاهی سفر و با محمد بن سلمان دیدار کرد.

میدل ایست آی می‌افزاید: مکرون سال گذشته نیز میزبان ولیعهد در پاریس بود؛ در نشستی که گروه‌های حقوق بشری به‌طور مشابه از آن انتقاد کرده‌اند زیرا معتقدند فرانسه وجهه محمد بن سلمان را در صحنه جهانی بازسازی می‌کند. شکی نیست که ولیعهد عربستان، استقبال گرم مکرون از خود را به‌عنوان تاییدیه‌ای در نظر خواهد گرفت که او اجازه خواهد داشت راه خود را از هر چیزی از جمله قتل بخرد و به‌دست آورد. عفو بین‌الملل به خبرگزاری فرانسه گفت که مکرون معمار اصلی بازسازی شاهزاده سعودی از سال ۲۰۱۸ بوده است.^۱

*بحرین

۱. درخواست گروه کاری سازمان ملل از بحرین برای آزادی فوری و بی‌قید و شرط دکتر السنگیس

موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در تاریخ ۹ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به نگرانی شدید گروه کاری سازمان ملل در خصوص وضعیت زندانی دکتر السنگیس و درخواست آزادی وی اشاره کرده است.

طبق گزارش، گروه کاری سازمان ملل در مورد بازداشت خودسرانه، در ۲۷ مارس ۲۰۲۳ نظری را در مورد پرونده مدافع حقوق بشر و رهبر مخالفان بحرینی دکتر عبدالجلیل السنگیس صادر و در تاریخ ۶ ژوئن ۲۰۲۳ در وبسایت خود منتشر کرده است. این فعال

^۱pariah

<https://www.middleeasteye.net/news/france-macron-main-architect-rehabilitation-saudi-crown-prince>

۶۱ ساله در سال ۲۰۱۱ دستگیر و پس از شکنجه به صورت ناعادلانه محاکمه شد. وی همچنین در طول دوران زندان مورد تخلفات بی‌شماری از جمله بدرفتاری و سهل‌انگاری پزشکی قرار گرفته است. گروه کاری دریافت که بازداشت دکتر السنگیس تحت رده‌های اول تا چهارم طبقه‌بندی بازداشت خودسرانه بوده است. این نهاد سازمان ملل همچنین به شدت نگران وضعیت سلامتی وی می‌باشد که پس از اعتصاب غذای خود در اعتراض به بدرفتاری بسیار بدتر شده است. به این ترتیب، گروه کاری خواستار آزادی فوری و بدون قید و شرط دکتر السنگیس و اطمینان از دریافت مراقبت‌های پزشکی کافی از او شده است. به گفته مدیر اجرایی این موسسه، گروه کاری آنچه را که همه قبلاً می‌دانسته‌اند تأیید می‌کند. دکتر السنگیس بیش از یک دهه است که به دلیل محکومیت ناشی از اتهامات ساختگی و یک محاکمه ساختگی در زندان بوده است. اگر دولت بحرین برای جامعه بین‌المللی احترام قائل باشد، بلافاصله وی را آزاد خواهد کرد.

طبق گزارش، این موسسه از نظر گروه کاری استقبال می‌کند و درخواست‌های آن را برای آزادی فوری و بدون قید و شرط منعکس می‌کند. کارگروه بازداشت خودسرانه معتقد است که بحرین به طور سیستماتیک مرتکب تخلفات شدید در رابطه با محرومیت از آزادی شده است. به‌ویژه، گروه کاری نشان می‌دهد که متوجه الگوی «دستگیری بدون حکم، بازداشت موقت با دسترسی محدود به بررسی قضایی، محرومیت از دسترسی به وکلا، اعتراف اجباری، شکنجه و بدرفتاری و محرومیت از مراقبت‌های پزشکی شده است. بنابراین، کارگروه بیان می‌کند آزادی فوری این زندانی و پرداخت غرامت به خاطر جنایات ارتكابی علیه وی راه‌حل مناسبی است. آنها همچنین خواستار تحقیقات بی‌طرفانه برای شناسایی عاملان این تخلفات و پاسخگویی آنها شده‌اند. این کارگروه همچنین پرونده دکتر السنگیس را به پنج دفتر رویه ویژه سازمان ملل ارجاع داد و آمادگی خود را برای انجام بازدید از کشور اعلام کرد.

طبق گزارش با وجود صادر شدن دو نامه ادعایی مشترک توسط رویه‌های ویژه سازمان ملل که در آن از بحرین خواسته شده به حبس دکتر السنگیس پایان دهد و با ارائه مراقبت‌های بهداشتی کافی، وضعیت را اصلاح کند. با این وجود بحرین این نگرانی‌ها را نادیده گرفته و به محرومیت دکتر السنگیس از حقوق اولیه وی ادامه داده است.

گروه کاری سازمان ملل، پرونده‌ها را تحت پنج دسته بازداشت خودسرانه بررسی می‌کند: زمانی که به‌وضوح استناد به مبانی قانونی که محرومیت از آزادی را توجیه می‌کند،

غیرممکن است (دسته اول). هنگامی که محرومیت از آزادی ناشی از اعمال حقوق برای حمایت برابر قانون، آزادی اندیشه، آزادی عقیده و بیان و آزادی تجمع و غیره باشد (دسته دوم). هنگامی که نقض حق محاکمه عادلانه آنقدر شدید است که بازداشت خودسرانه انجام می‌شود (دسته سوم). نگهداری طولانی مدت اداری برای پناهندگان و پناهجویان (رده چهارم) و هنگامی که بازداشت بر اساس تولد، منشاء ملی، قومی یا اجتماعی، زبان، مذهب، شرایط اقتصادی، عقاید سیاسی یا سایر عقاید، جنسیت، گرایش جنسی، معلولیت یا هر وضعیت دیگر تبعیض‌آمیز باشد (دسته پنجم).

طبق نظر حاضر با شماره ۲/۲۰۲۳ که توسط کارگروه در جلسه نود و ششم تصویب شد، این گروه نتیجه گرفت بازداشت دکتر السنگیس، مدافع حقوق بشر، به‌طور خودسرانه تحت رده‌های اول (بازداشت بدون مبنای قانونی برای توجیه محرومیت از آزادی)، رده دوم (در نقض حق آزادی بیان)، رده سوم (بازداشت خودسرانه وی ناشی از ماهیت ناعادلانه محاکمه) و رده چهارم (تبعیض بر اساس عقاید سیاسی او) قرار می‌گیرد.

بر اساس گزارشی^۱ وضعیت سلامتی دکتر السنگیس در حال حاضر بسیار شکننده است، از تاریخ ۸ ژوئن ۲۰۲۳، وی ۷۰۰ روز را در اعتصاب غذا بدون غذای جامد گذرانده است. وی با نوشیدن چای با شیر و شکر و مصرف ویتامین‌ها در نوشیدنی زنده مانده است. با این حال، دولت به‌طور مرتب قند و شیر را از او دریغ می‌کند تا او به اعتصاب خود پایان دهد. طبق گزارش دکتر السنگیس از ژانویه ۲۰۲۲ توسط پزشک معین خود ویزیت نشده است.

طبق گزارش، گروه کاری مجدداً تأکید کرد که هرگونه سلب آزادی بدون حکم بازداشت معتبر و صادر شده توسط مقام قضایی صالح، مستقل و بی‌طرف، مغایر با بند اول ماده ۹ میثاق و فاقد مبنای قانونی است. همچنین گروه کاری به این نتیجه رسید که «اطلاعات ارائه شده نشان می‌دهد که دکتر السنگیس در عرض ۴۸ ساعت پس از بازداشت به مرجع قضایی معرفی نشده است که این برخلاف بند ۳ ماده ۹ میثاق می‌باشد. این کارگروه همچنین تأکید کرد که بازداشت موقت باید بر اساس یک تصمیم فردی باشد که برای اهدافی معقول و ضروری اتخاذ می‌شود تا از فرار، تداخل با شواهد یا تکرار جرم جلوگیری کند. همچنین گروه کاری یادآور شد که قوانین بین‌المللی ناپدیدشدن اجباری را

^۱<https://www.middleeasteye.net/news/un-watchdog-urges-bahrain-release-academic-hunger-strike>

ممنوع می‌کند و آنها را نوعی تشدید بازداشت خودسرانه می‌داند. بنابراین این گروه دریافت دکتر السنگیس برخلاف مواد ۹ و ۱۴ میثاق در معرض ناپدیدشدن اجباری قرار گرفته است.

بر اساس این گزارش، بحرین مفاد اساسی میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، اعلامیه جهانی حقوق بشر، مجموعه اصول و حداقل قوانین استاندارد سازمان ملل برای رفتار با زندانیان (قوانین نلسون ماندلا) را نقض کرده است.

موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در گزارش خود آورده: گروه کاری دریافت که دستگیری دکتر السنگیس خودسرانه بوده زیرا وی به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از حقوق خود بر اساس مواد ۱۹ و ۲۰ اعلامیه جهانی و مواد ۱۹، ۲۱ و ۲۲ میثاق بازداشت شده است. گروه کاری پرونده را به گزارشگر ویژه آزادی عقیده و بیان و گزارشگر ویژه اجتماعات مسالمت‌آمیز ارجاع داده است. همچنین با نگرانی به وضعیت بازداشت‌های قبلی و نقش برجسته‌ای که دکتر السنگیس در دفاع از حقوق بشر ایفا کرده، گروه کاری را بر آن داشت تا پرونده را به گزارشگر ویژه مدافعان حقوق بشر و همچنین به گزارشگر ویژه بهداشت نیز ارجاع دهد و از دولت بحرین خواست تا مراقبت‌های بهداشتی کافی را برای او فراهم کند.

بر اساس گزارش، گروه کاری از بحرین خواست تا فوراً و بدون قید و شرط او را آزاد کند که راه‌حل مناسبی برای تخلفاتی است که وی با آن مواجه شده است. این گروه همچنین تمایل خود را برای انجام یک سفر و بازدید کشوری برای ارزیابی وضعیت بحرین ابراز کرد.^{۱۲}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

۲. درخواست سازمان‌های حقوق بشر از بحرین جهت محافظت از محکومان به اعدام مرکز سلام برای دموکراسی و حقوق بشر در تاریخ ۵ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به درخواست سازمان‌های حقوق بشری برای محافظت از محکومین به اعدام اشاره کرده است.

طبق این گزارش، ۱۶ سازمان برجسته حقوق بشر نامه‌ای مشترک خطاب به پادشاه حمد بن عیسی آل خلیفه امضا و از دولت بحرین درخواست نموده‌اند در راستای رعایت حقوق و تأمین رفاه زندانیان محکوم به اعدام و خانواده‌های آنها اقدام فوری انجام دهد.

^{۱۲}<https://www.adhrb.org/2023/06/un-working-group-gravely-concerned-and-calls-for-immediate-unconditional-release-of-dr-al-singace/>

مرکز سلام بیان می‌کند، این نامه بر اساس گزارش‌های مربوط به حملات فیزیکی، استفاده بیش از حد از زور، مجازات‌های بی‌رحمانه و غیرانسانی و بدرفتاری که توسط خانواده‌های ۱۲ زندانی محکوم به اعدام که در ۱۷ مه ۲۰۲۳ یا حوالی آن در زندان جاو بازداشت بوده‌اند، تهیه شده است. این سازمان‌ها در این خصوص عمیقاً ابراز نگرانی کرده و خواستار پایبندی بحرین به تعهدات حقوق بشر بین‌المللی هستند.

گزارش شده واحد تحقیقات ویژه بحرین، تحقیقاتی را در مورد این حادثه پس از پیگیری دادستان عمومی و دفتر دادستان آغاز کرده است. با این حال، این نامه نگرانی‌هایی را در مورد سطح استقلال این واحد و توانایی آن برای انجام تحقیقات کامل و بی‌طرفانه ایجاد می‌کند. سازمان‌های حقوق بشری به تحقیقات و یافته‌های قبلی اشاره می‌کنند که اثربخشی و اعتبار واحد تحقیقات در تضمین پاسخگویی را زیر سوال می‌برد.

طبق گزارش، این نامه بر نیاز به وجود سازوکارهای مستقل برای بررسی شکایات توسط بازداشت‌شدگان پیش از محاکمه و محکومان و همچنین تحقیقات سریع، مؤثر و بی‌طرفانه در مورد گزارش‌های شکنجه یا بدرفتاری تأکید می‌کند. همچنین در این نامه به دلیل اعمال شکنجه یا بدرفتاری خواستار تعلیق فوری افراد تحت بازجویی شده است.

خانواده‌های افراد بازداشت‌شده، بدرفتاری، شکنجه و گوشه‌گیری و انزوای مداوم زندانیان را گزارش داده‌اند که همه این موارد نقض شدید حقوق بشر است. این سازمان‌ها از دولت بحرین درخواست کرده‌اند تا از کارشناسان دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر برای رهبری تحقیقات دعوت و از بی‌طرفی و مشروعیت آن اطمینان حاصل کند.

بر اساس گزارش در این نامه مشترک، به نگرانی‌هایی در مورد استفاده از مجازات اعدام در بحرین تأکید شده است. این گزارش علی‌رغم درخواست‌ها برای توقف مجازات اعدام، محاکمه‌های ناقص و تعداد فزاینده‌ای از احکام اعدام صادر شده در سال‌های اخیر را یادآوری می‌کند. این سازمان‌ها از دولت بحرین درخواست کردند تعلیق مجازات اعدام را بازگرداند، همه احکام اعدام را کاهش دهد و تصویب یا پیوستن به دومین پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی را مورد توجه قرار دهد.

در نهایت ۱۶ سازمان امضاکننده از پادشاه بحرین درخواست کرده‌اند تا تحقیقات منصفانه و مستقل با رعایت حداقل استانداردهای بین‌المللی از جمله مشارکت بازرسان مستقل را تضمین کند.^{۱۴}

۳. نگاهی به وضعیت پایبندی و تعهدات بحرین در برابر کنوانسیون علیه فساد سازمان ملل

موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در تاریخ ۱۵ ژوئن ۲۰۲۳، به گزارش جامعه مدنی در خصوص اجرای فصل دوم (پیشگیری) و فصل سوم (جرائم و اجرای قانون) کنوانسیون سازمان ملل علیه فساد در بحرین اشاره کرده است.^{۱۵}

طبق گزارش، پادشاهی بحرین کنوانسیون سازمان ملل علیه فساد^{۱۶} را در ۸ فوریه ۲۰۰۵ تصویب کرد که این کشور را موظف می‌کند برای مقابله با همه اشکال فساد دولتی از جمله کلاهبرداری، دزدی، اختلاس و غنی‌سازی و انباشت ثروت غیرقانونی اقدامات لازم را انجام دهد. با وجود تصویب معاهده توسط دولت، موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی، قادر به نظارت بر پیشرفت قابل توجه در راستای توسعه قوانین ضد فساد یا چارچوب ضد فساد نبوده است. در واقع، این سازمان حقوق بشری خلاف آن را مستند کرده است: اینکه فساد دولتی بحرین کنترل نشده است و خانواده سلطنتی به‌طور معمول از خزانه‌های دولتی استفاده می‌کنند که گویی حساب‌های بانکی شخصی آنهاست.

بر اساس گزارش، بحرین هیچ پیشرفت قابل توجهی در جهت توسعه یک چارچوب قانونی هنجاری برای اجرای فصل دوم (اقدامات پیشگیرانه) و فصل سوم (جرائم و اجرای قانون) کنوانسیون علیه فساد نداشته است. فقدان اراده سیاسی یک اشکال مهم در تقویت پیشگیری موثر از فساد و ایجاد مسیری روشن برای اجرای معدود قوانین موجود است. نتایج تلاش‌های کنونی مبارزه با فساد کافی نیست و یک طرح مشخص برای مبارزه با فساد تاکنون اجرا نشده است. دولت بحرین هنوز به اجرای قوانین مبارزه با فساد و مجازات متخلفان علاقه و تعهد واقعی نشان نداده است. تنها پیشرفت ظاهری حاصل شده مربوط به تصویب یک استراتژی ملی ضد فساد توسط وزارت کشور بحرین بین سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۸ است. این استراتژی از ایجاد یک مرجع صالح برای مبارزه با فساد تا تهیه

^{۱۴}<https://salam-dhr.org/16-human-rights-organizations-urge-bahrain-to-protect-inmates-on-death-row/>

^{۱۵}<https://www.adhrb.org/2023/06/civil-society-reportcorruption-in-bahrain/>

^{۱۶}United Nations Convention against Corruption (UN-CAC)

پیش‌نویس قانون ضد فساد مشخص می‌شد. با این حال، این استراتژی اجرا نشده و هنوز یک چارچوب قانونی منسجم و فشرده برای پیشگیری از فساد منتشر نشده است. گزارش بیان می‌کند، گذشته از پیش‌نویس قانون دسترسی به اطلاعات در سال ۲۰۰۹ که هرگز تصویب نشد، ترتیبات سازمانی برای پیشگیری از فساد در بحرین تنها در برخی از مقررات قانون اساسی که هدفشان تضمین استقلال قوه قضاییه است، منعکس شده است. در اصل ۳۲ قانون اساسی بحرین تفکیک قوای مقننه، مجریه و قضائیه پیش‌بینی شده است. با این حال، چارچوب قانون اساسی با هدف جلوگیری از فساد در قوه قضاییه متناقض است. زیرا همه قضات، مستقیماً با فرمان سلطنتی منصوب می‌شوند. طبق گزارش، وضعیت بحرین زمانی بدتر می‌شود که به ارتقای مشارکت فعال جامعه مدنی در مبارزه با فساد که در ماده ۱۳ کنوانسیون علیه فساد تصریح شده، می‌رسد. در این گزارش نقش اساسی افراد، سازمان‌های جامعه مدنی، سازمان‌های جامعه‌محور و سازمان‌های غیردولتی در پیشگیری از فساد و افزایش آگاهی عمومی نسبت به وجود آن تعیین می‌شود. علیرغم تضمین حقوق آزادی بیان و اجتماعات در قانون اساسی بحرین، دولت رعایت چنین مقرراتی را نادیده می‌گیرد. در عوض، بحرین به شدت این حقوق و فضای جامعه مدنی را محدود و فعالیت سازمان‌های مدنی را شدیداً تضعیف می‌کند. موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در گزارش خود بیان می‌کند بی‌اعتنایی دولت بحرین به کنوانسیون علیه فساد سازمان ملل در رابطه با فصل سوم آن که در مورد جرم‌انگاری و اجرای قانون می‌باشد، نیز رایج است. مواد ۱۹۴ تا ۲۰۱ قانون کیفری بحرین جرایم «اختلاس و آسیب‌رساندن به اموال عمومی» را تعیین می‌کند. با این حال، با وجود این مقررات، مکانیسم‌هایی در داخل پادشاهی وجود دارد که به پادشاه و اعضای خانواده سلطنتی اجازه می‌دهد از اموال عمومی استفاده کنند. در گزارش آمده، قانون شماره ۳۲ سال ۲۰۱۰ غنی‌سازی و ثروت غیرقانونی را جرم‌انگاری می‌کند و مقرر می‌دارد مقامات عالی‌رتبه دولتی باید اطلاعات مالی خود را افشا کنند. با این وجود، اثری از چنین اقداماتی باقی نمانده و شفافیت همچنان یک موضوع اساسی در بحرین است.

توصیه‌ها

توصیه‌های موکد گزارش به دولت بحرین ذیل فصل دوم کنوانسیون علیه فساد

- لزوم اتخاذ یک سیاست جدید علیه فساد و تقویت تلاش‌های یکپارچگی و پاسخگویی در تمام سطوح سیاسی؛
- اشاره به ایجاد مدیریت عمومی با استقلال قانونی از طریق تداوم آموزش و منابع کافی و همچنین استقلال عملیاتی و مالی در آینده؛
- ضرورت به‌اشتراک گذاشتن تلاش‌ها و اطلاعات به‌روز مقامات با دبیرکل سازمان ملل جهت کمک به سایر کشورهای عضو در توسعه و اجرای اقدامات ضد فساد؛
- اشاره به وضع قوانینی برای محافظت از حق دسترسی به اطلاعات و اجازه دادن به عموم مردم برای استفاده از حقوق مدنی و سیاسی خود و مشارکت موثر در روند دموکراتیک در راستای تعهدات بین‌المللی حقوق بشر بحرین؛
- ضرورت احترام به حق آزادی بیان؛
- حصول اطمینان از اجرای تعهدات قانون اساسی و نظارت برای تأمین استقلال کامل و محافظت شده قوه قضائیه؛
- لزوم تشدید تلاش‌ها برای تضمین محاکمه‌های عادلانه و بی‌طرفانه، به‌ویژه از طریق فراهم کردن امکان دسترسی متهمان به وکلای خود و برنامه‌ریزی استراتژی دفاعی خود؛
- لزوم محافظت از متهمان در برابر شکنجه و سایر اشکال بدرفتاری، آموزش قضات برای تشخیص اعترافات اجباری و تقویت مکانیسم‌ها برای گزارش و بررسی ادعاهای شکنجه؛
- اشاره به توقف طرد و انحلال خودسرانه سازمان‌های جامعه مدنی و انجمن‌ها؛
- ضرورت اصلاح قانون انجمن‌ها برای ارائه دستورالعمل‌های روشن در مورد روند ثبت نام؛
- اشاره به ایجاد فضایی برای سازمان‌های مدنی برای فعالیت مؤثر و آزادانه بدون محدود کردن فعالیت‌ها و بودجه آنها؛
- امضا تعهد شفافیت ائتلاف کنوانسیون علیه فساد سازمان ملل به‌منظور تعامل بیشتر با سازمان‌های جامعه مدنی و کسب اطمینان در خصوص مشورت آنان در فرآیندهای بررسی کنوانسیون علیه فساد و به طور کلی تر در مبارزه با فساد؛

- ضرورت توقف آزار و اذیت و بازداشت فعالان ضد فساد و حمایت از آنان در مبارزه با فساد؛

توصیه‌های موکد به دولت بحرین ذیل فصل سوم کنوانسیون علیه فساد

- رسیدگی به موارد انتقال اموال عمومی به خصوصی و مسئول دانستن آن افراد؛
- ایجاد یک نهاد نظارتی بی‌طرف مسئول اداره اموال عمومی؛
- افزایش شفافیت با انتشار اطلاعات و افشاگری‌های مالی مقامات دولتی مندرج در ماده ۱ قانون شماره ۳۲ سال ۲۰۱۰؛
- انجام تحقیقات بی‌طرفانه در مورد ثروت پادشاه و اعضای خانواده سلطنتی؛
- بازگرداندن عواید حاصل از معاملات انجام شده مبنی بر فروش اموال عمومی به خزانه دولت^{۱۶}؛

*امارات متحده عربی

۱. زندانی کردن فعالان و مدافعان حقوق بشر راهی برای حفظ و بقای امارات متحده

عربی

موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین در تاریخ ۱۳ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به وضعیت مدافعان حقوق بشر در پرونده «یو.ای.ای. ۹۴» و درخواست از جامعه بین‌المللی برای اعمال فشار جهت آزادی بی‌قید و شرط آنان پرداخته است. طبق گزارش، این موسسه یک کمپین بین‌المللی راه‌اندازی و از امارات خواسته‌اند تا سرنوشت حداقل ۶۰ مدافع حقوق بشر، فعالان جامعه مدنی و ناراضیان سیاسی اماراتی موسوم به «یو.ای.ای. ۹۴» را افشا کند. این گروه از سال ۲۰۱۲ به دلیل حمایت از اصلاحات دموکراتیک به صورت خودسرانه در امارات بازداشت شده‌اند. این کمپین خواستار آزادی فوری و بدون قید و شرط آنها شده است.

بر اساس گزارش، موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر نامه‌هایی را به وزرای خارجه ایالات متحده، بریتانیا، نروژ، سوئد و ایسلند و همچنین کمیته‌های امور خارجه و حقوق بشر در پارلمان‌های کشورهای مذکور ارسال کرده است. همچنین این موسسه با

^{۱۶}<https://usercontent.one/wp/www.adhrb.org/wp-content/uploads/2023/06/Final-Draft-UNCAC-report-on-corruption-in-Bahrain.pdf>

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر در سازمان ملل متحد در ارتباط بوده و از این نهادها خواسته است:

- ابراز نگرانی شدید از ادامه بازداشت حداقل ۶۰ نفر درگیر در پرونده «یو.ای.ای. ۹۴» تحت اقدامات خودسرانه؛
- اعمال فشار از طریق ابزارهای دیپلماتیک مربوطه برای درخواست از امارات به منظور افشای سرنوشت بازداشت‌شدگان و آزادی آنها؛
- مطرح کردن این موضوع در تمام مجامع بین‌المللی برای روشن شدن سرنوشت کسانی که دوران محکومیت خود را به پایان رسانده اما هنوز آزاد نشده‌اند.

این موسسه تأکید می‌کند بیش از سه چهارم این زندانیان سیاسی دوران محکومیت خود را سپری کرده‌اند اما خودسرانه در بازداشت به سر می‌برند. مقامات امارات از آزادی آنها امتناع می‌ورزند و ادعا می‌کنند آنها بر اساس قوانین مبهم یک «تهدید تروریستی» هستند که اجازه بازداشت نامحدود آنها را می‌دهد و این امر نقض آشکار قوانین بین‌المللی حقوق بشر است. علاوه بر این، برخی از این فعالان در معرض ناپدیدشدن اجباری، شکنجه و سایر اشکال بدرفتاری قرار گرفته‌اند.

این موسسه در گزارش خود به شرایط خلف عبدالرحمن الرومیثی^{۱۸} یکی از این فعالان، توجه می‌کند که اخیراً در ۱۷ مه ۲۰۲۳ توسط مقامات اردنی به امارات مسترد شد. وی بلافاصله پس از ورود به فرودگاه امان بازداشت و تحت ناپدیدشدن اجباری قرار گرفت. مقامات امارات چندی بعد و بدون ارائه اطلاعاتی از محل اختفای وی، انتقال او را اعلام کردند. الرومیثی دارای تابعیت اماراتی و ترکیه‌ای است و در پی محاکمه دسته‌جمعی ناعادلانه در پرونده «یو.ای.ای. ۹۴» غیابی به ۱۵ سال زندان محکوم شد. او از زمان محکومیتش در ترکیه در تبعید زندگی می‌کرد اما در سال ۲۰۲۳ به امارات تحویل داده شد و از آن زمان تاکنون به صورت غیرقانونی نگهداری می‌شود. موسسه آمریکایی‌ها برای دموکراسی از نهادهای بین‌المللی درخواست کرده تا از امارات متحده عربی بخواهند که سرنوشت او را افشا کنند.

طبق گزارش، مقامات امارات محاکمه گروه «یو.ای.ای. ۹۴» را پس از انتشار طوماری در سال ۲۰۱۱ مبنی بر درخواست یک سری اصلاحات دموکراتیک توسط فعالان آغاز کردند. این گروه متشکل از شهروندان اماراتی با پیشینه‌های مختلف، از جمله وکلای برجسته

¹⁸Khalaf Abdulrahman Al-Romeithi

حقوق بشر، رهبران دانشجو، دانشگاهیان، قضات و معلمان است. هدف اولیه آنها ترویج اصول دموکراتیک با استفاده از حقوق خود برای آزادی بیان و اجتماعات مسالمت‌آمیز بوده است.

گزارش بیان می‌کند، در ۲۶ مارس ۲۰۱۲، مقامات دستگیری ۹۴ فعال را آغاز کردند و در ماه‌های بعد نیز به دستگیری‌ها ادامه دادند. در فوریه ۲۰۱۴، گروه کاری بازداشت خودسرانه گزارشی را به مجمع عمومی سازمان ملل ارائه کرد و در آن به این نتیجه رسید که بازداشت این ۹۴ نفر خودسرانه بوده و محکومیت آنها بر اساس اتهامات مربوط به آزادی بیان و اجتماعات بوده است.

بر اساس گزارش، این فعالان در معرض انواع مختلف شکنجه و بدرفتاری قرار گرفته‌اند. با وجود این قاضی عمداً ادعاهای شکنجه آنها را نادیده گرفت و از تحقیق در مورد این ادعاها خودداری کرده است. در برخی موارد نیز استدلال‌های دادستان به شدت تحت تاثیر اعترافاتی است که تحت شکنجه از متهمان گرفته شده است.

موسسه آمریکایی‌های برای دموکراسی و حقوق بشر در انتهای گزارش خود بیان می‌کند، بازداشت ادامه‌دار و غیرقابل دفاع این فعالان توسط امارات، نقض میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه شکنجه می‌باشد. علیرغم این که امارات به این کنوانسیون‌ها در سال ۲۰۱۲، پیوسته است. این سازمان از نهادهای مختلف بین‌المللی درخواست کرده که امارات را برای آزادی بی‌قید و شرط آنها تحت فشار قرار دهند.^{۱۹}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

۲. موفقیت نشست ۲۸ آبهوایی امارات در گرو احترام و آزادی حقوق بشر

دیده‌بان حقوق بشر در تاریخ ۱۳ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به وضعیت حقوق بشر در امارات پرداخته و با یادآوری شرایط مدافعان حقوق بشر از جمله احمد منصور، موفقیت نشست آبهوایی را در گرو آزادی مدافعان و دستیابی به یک اقدام جاه‌طلبانه اقلیمی دانسته است.

^{۱۹}<https://www.adhrb.org/2023/06/the-uae-self-preservation-imprisoning-democracy-activists-human-rights-defenders-the-uae-94/>

بر اساس گزارش، احمد منصور، مشهورترین مدافع حقوق بشر امارات متحده عربی از زمانی که نیروهای امنیتی درست قبل از نیمه شب ۲۰ مارس ۲۰۱۷ به خانه او یورش بردند، به طور خودسرانه و در انزوا زندانی شده است. به گفته رسانه‌های محلی وی به اتهام انتشار «اخبار نادرست» در شبکه‌های اجتماعی دستگیر و محکوم شده است.

دیده‌بان بیان می‌کند در نشست مقدماتی کنفرانس آب‌وهوایی ۲۸ سازمان ملل به میزبانی امارات که در اوایل ماه ژوئن در بن برگزار شده باید دولت‌ها نسبت به سرنوشت منصور و بسیاری دیگر از فعالان حقوق بشر که خودسرانه بازداشت شده‌اند، ابراز نگرانی کنند. تهاجم مستمر به آزادی بیان و اجتماعات، پیامی دلخراش برای جامعه مدنی و مردم بومی می‌فرستد که برای دستیابی به یک نتیجه جاه‌طلبانه در نشست جهانی آب‌وهوای ۲۸ تلاش می‌کنند.

دیده‌بان معتقد است دولت‌ها باید از هر فرصتی، در اظهارنظرهای عمومی و تجمعات خصوصی، برای فشار بر مقامات اماراتی استفاده کنند تا به آزار و شکنجه مدافعان حقوق و مخالفان صلح‌جو پایان دهند و آنها را آزاد کنند. آنها باید با آزاد کردن احمد منصور شروع کنند که به دلیل دفاع از حقوق بشر، به ۱۰ سال زندان محکوم شده، جایی که مقامات او را از مراقبت‌های پزشکی ضروری محروم کرده‌اند و به‌ندرت به او اجازه تماس با خانواده‌اش را می‌دهند.

طبق گزارش، اگر سازمان ملل و سایر دولت‌ها از امارات درخواست نکنند که فضای مدنی را تقویت و از حقوق آن دفاع کند، این خطر واقعی وجود دارد که بسیاری از شرکت‌کنندگان در نشست ۲۸ آب‌وهوایی از ترس انتقام‌جویی ساکت بمانند. این امر می‌تواند تأثیر فاجعه‌باری بر موفقیت نشست و هدف اعلام‌شده آن برای ارائه راه‌حل‌های بحران فزاینده اقلیمی، از جمله اشاره به حذف تدریجی همه سوخت‌های فسیلی در پایان دستور کار این نشست داشته باشد.

با این حال، به نظر می‌رسد مقامات امارات سعی در ساکت کردن منتقدان دارند. دپارتمان قضایی ابوظبی اخیراً هشدار داده است «آسیب رساندن به شهرت دولت و نهادهای آن» در قالب اخبار، داده‌ها یا تصاویر بصری می‌تواند به ۵ سال زندان و ۵۰۰۰۰۰۰ درهم جریمه منجر شود. همه باید قبل از صحبت در مورد تجربیات خود یا انتشار تصاویر توجه کنند تا خود را در معرض آسیب قرار ندهند.

متحدان ابوظبی در آمریکای شمالی و اروپا باید آشکارا تبلیغ امارات درباره خود را به عنوان کشوری بردبار و با احترام به حقوق به چالش بکشند و از آن بخواهند که این دروغ را به واقعیت تبدیل کند. موفقیت بیست و هشتمین نشست آب و هوایی سازمان ملل در دستیابی به اقدام جاه طلبانه اقلیمی و زندگی احمد منصور و دیگر مدافعان حقوق بشر که به ناحق زندانی هستند، بستگی دارد.^{۲۰}

۳. ضرورت اصلاح سابقه بد حقوق بشر امارات قبل از نشست ۲۸ آب و هوایی سازمان

ملل

سازمان عفو بین الملل در تاریخ اول ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به وضعیت حقوق بشر در امارات اشاره و بیان کرده ضروری است دولت‌ها در راستای برگزاری کنفرانس آب و هوایی سازمان ملل به میزبانی امارات، این کشور را برای اصلاح سابقه حقوق بشری خود تحت فشار قرار دهند.

عفو بین الملل بیان کرده کشورهایی که در نشست آب و هوایی که از ۵ ژوئن در بن آغاز می شود و نقش کمک کننده در تعیین دستور کار اجلاس جهانی آب و هوایی سازمان ملل^{۲۱} که در اواخر سال جاری در دبی برگزار خواهد شد دارد، باید از امارات بخواهند تا سابقه بد حقوق بشری خود را بهبود بخشند تا از برگزاری یک کنفرانس موفق اطمینان حاصل کند.

طبق گزارش، نشست توجیهی عفو بین الملل با عنوان «وضعیت حقوق بشر در امارات متحده عربی قبل از نشست ۲۸ جهانی آب و هوا»، خطرات اساسی حقوق بشر در امارات که موفقیت این نشست را تهدید می کند، از جمله سرکوب حق آزادی بیان و محدود شدن فضای مدنی، خطر جاسوسی و نظارت دیجیتال و مخالفت کشور میزبان با حذف سریع سوخت های فسیلی را شناسایی می کند.

هبا مرایف، مدیر منطقه ای عفو بین الملل برای خاورمیانه و شمال آفریقا گفته است: «یک نشست آب و هوایی جهانی موفق، برای حقوق بشر و کره زمین حیاتی است. ما باید امسال شاهد تعهد همه کشورها برای حذف سریع تمام سوخت های فسیلی باشیم و ما را در

^{۲۰}<https://www.hrw.org/news/2023/06/13/governments-bonn-climate-talks-should-press-uae-rights>

^{۲۱}Bonn

^{۲۲}COP28

مسیر جلوگیری از تغییرات آب‌وهوایی نگه دارند. با این حال، دستیابی به کنفرانسی که این نتایج را در پی داشته باشد به دلیل بسته و محدود شدن فضای مدنی موثر در امارات، تایید استفاده دولت از نظارت دیجیتال برای جاسوسی از منتقدان و مقاومت در برابر حذف تدریجی تولید و استفاده از سوخت‌های فسیلی، با مشکل روبه‌رو خواهد شد.

بر اساس گزارش، نشست آب‌وهوایی سازمان ملل باید محلی باشد که جامعه مدنی بتواند آزادانه و بدون ترس در آن شرکت کند، جایی که مردم بومی، جوامع و گروه‌های متأثر از تغییرات آب‌وهوایی بتوانند تجربیات خود را به اشتراک بگذارند و سیاست‌ها را بدون ارباب شکل دهند و در آن حق آزادی بیان و اعتراض مسالمت‌آمیز وجود داشته باشد. کنفرانس بن راه را برای برگزاری نشست آب‌وهوایی سازمان ملل هموار می‌کند و شرکت‌کنندگان باید از این فرصت استفاده و از امارات بخواهند که حتماً تغییراتی ایجاد کند.

طبق گزارش، جامعه مدنی و حقوق آزادی بیان، آزادی تشکل و اجتماعات مسالمت‌آمیز که برای برگزاری یک کنفرانس موفق ضروری است، به وضوح در امارات وجود ندارد. قانون امارات انتقاد از «دولت یا حاکمان» را ممنوع می‌کند و مجازات‌هایی از جمله حبس ابد یا اعدام را برای ارتباط با هر گروه مخالف «نظام حکومت» یا «جرائم» مبهم مانند «تخریب وحدت ملی» یا «منافع دولت» مجازات‌هایی در نظر گرفته است.

عفو بین‌الملل در ادامه به پرونده «یو.ای.ای. ۹۴» اشاره کرد که دولت در واکنش به یک طومار عمومی که خواستار اصلاحات دموکراتیک بود و توسط صدها شهروند در سال ۲۰۱۱ امضا شد، با سرکوب شدید پاسخ داد و تعداد زیادی از متخصصان حقوقی، دانشگاهیان و کارمندان دولتی اماراتی را زندانی کرد.

گزارش می‌افزاید: دولت امارات مدت‌هاست که به دنبال جاسوسی دیجیتالی از مدافعان حقوق بشر و دیگر صداهای منتقد بوده است. احمد منصور، دریافت‌کننده جایزه معتبر مارتین انالز برای مدافعان حقوق بشر، جزء افرادی است که هدف این جاسوسی قرار گرفته است. وی در سال ۲۰۱۷ به تلافی فعالیت‌های مسالمت‌آمیز خود که شامل اشتراک‌گذاری پست‌هایی در رسانه‌های اجتماعی بود، دستگیر شد. وی به اتهام «توهین به حیثیت امارات» به ۱۰ سال زندان محکوم شده است.

طبق گزارش و بر اساس تحقیقات روزنامه‌نگاران و سازمان‌های جامعه مدنی و حکم دادگاه بریتانیا امارات احتمالاً پشت نظارت دیجیتالی چندین شخصیت عمومی قرار دارد.

از جمله علاء الصدیق، مدافع حقوق بشر فقید اماراتی و یکی از اعضای مجلس اعیان بریتانیا. این کشور همچنین مظنون به هدف قرار دادن نویسندگان و سردبیران نشریات بین‌المللی از جمله فایننشال تایمز، اکونومیست و وال استریت ژورنال می‌باشد.

به اعتقاد عفو، با توجه به سابقه دولت امارات، می‌توان به‌واسطه دلایلی که وجود دارد باور کرد نمایندگان و اعضای جامعه مدنی که در نشست ۲۸ آب‌وهوایی شرکت می‌کنند می‌توانند در معرض جاسوسی دیجیتال غیرقانونی قرار گیرند.

عفو در بخش دیگری از گزارش خود به سیاست‌های آب‌وهوایی امارات به‌عنوان یک نگرانی حاد در این نشست جهانی اشاره کرده است. سلطان الجابر، رئیس منتخب کنفرانس و رئیس شرکت نفت دولتی^{۲۳}، یکی از بزرگترین تولیدکنندگان هیدروکربن در جهان می‌باشد و به‌شدت برنامه‌هایی را برای توسعه تولید سوخت فسیلی خود دنبال می‌کند. در حالی که سلطان الجابر و امارات تعهد خود را برای انتقال به انرژی پاک اعلام کرده‌اند، اما رویکرد واقعی فعلی و در حال اتخاذ، کاهش تولید سوخت فسیلی نیست؛ در عوض، اغلب شامل ترویج فناوری‌هایی مانند جذب کربن، استفاده و ذخیره‌سازی است. ریاست نشست ۲۸ آب‌وهوایی سازمان ملل، رویکرد مشابهی را برای مذاکرات تغییرات آب‌وهوایی امسال ترویج می‌کند، زیرا او از حذف تدریجی گازهای گلخانه‌ای ناشی از سوخت‌های فسیلی به‌جای تولید و استفاده از آنها حمایت می‌کند.

عفو بین‌الملل در بخش پایانی گزارش خود گفته است: امارات متحده عربی اغلب در مورد رویکردهای سازگار با محیط زیست برای تولید انرژی صحبت می‌کند، اما اغلب اینها در مورد یافتن راه‌هایی برای پنهان‌کردن این واقعیت است که قصد دارد تولید هیدروکربن خود را افزایش دهد. ما نمی‌توانیم به آنها اجازه دهیم که از ریاست این اجلاس بین‌المللی برای ترویج همین رویکرد در سطح جهانی استفاده کنند. تسریع در حذف تدریجی سوخت‌های فسیلی باید یک اولویت برای این نشست آب‌وهوایی باشد، زیرا بدون آن، ما در مسیر فراتر رفتن از محدودیت‌های قبلی توافق شده در مورد افزایش دمای جهانی هستیم که پیامدهای فاجعه‌بار فزاینده‌ای برای بشریت خواهد داشت.

طبق گزارش، علاوه بر نگرانی در مورد فضای مدنی، نظارت دیجیتال و سیاست آب‌وهوایی، امارات متحده عربی سابقه ضعفی در زمینه حقوق بشر در رابطه با حفاظت از

کارگران مهاجر در برابر بازداشت و اخراج خودسرانه و بهره‌کشی از کار آنها دارد. برابری زنان با مردان در برابر قانون، درگیری‌های مسلحانه در لیبی و یمن امارات را در نقض جدی قوانین بین‌المللی دخیل کرده است.^{۲۴}

قابل ذکر است سازمان دیده‌بان حقوق بشر نیز در تاریخ ۵ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی با عنوان «مذاکرات اقلیمی باید قطع فاز سوخت فسیلی را تضمین کند» بیان کرده دولت‌ها و حامیانی که در مذاکرات آب‌وهوایی سازمان ملل که از ۵ تا ۱۵ ژوئن در بن شرکت می‌کنند، باید برای اقدامات اقلیمی محترمانه و جاه‌طلبانه تلاش کنند و دولت‌ها برای حفظ تعهدات خود در زمینه حقوق بشر، باید متعهد شوند که تمام سوخت‌های فسیلی را به‌عنوان توافقی فراگیر در کنفرانس آتی ۲۸ حذف کنند.^{۲۵}

ب) موارد ادعایی نقض حقوق بشر از سوی انصارا... در یمن و دیگر سوءاستفاده‌های حقوق بشری در این کشور

*یمن

۱. یمن: آب‌وهوا، صلح و امنیت

ریلیف وب در تاریخ ۱۴ ژوئن ۲۰۲۳، در گزارشی به شرایط اقلیمی و تاثیرات آب‌وهوایی بر وضعیت حقوق بشر مردم و نقش دولت و مقامات مسئول در کمک به بهبود این شرایط اشاره کرده است.

طبق گزارش، یمن به دلیل ترکیبی از درگیری‌های طولانی‌مدت، بحران اقتصادی و خطرات طبیعی مرتبط با تغییرات آب‌وهوایی مکرر، با یکی از بدترین بحران‌های انسانی در جهان مواجه است. این خطرات شامل افزایش دما، افزایش سطح دریا و تغییر الگوی بارندگی، ایجاد سیل، خشکسالی، کاهش دسترسی به آب و تخریب خاک است. تغییرات اقلیمی آسیب‌پذیری‌ها را تشدید و معیشت را تهدید و درگیری‌های موجود را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

^{۲۴}<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/06/uae-states-must-urge-the-united-arab-emirates-to-reform-its-dismal-rights-record-to-help-ensure-a-successful-climate-meeting/>

^{۲۵}<https://www.hrw.org/news/2023/06/05/cop28-climate-talks-should-ensure-fossil-fuel-phaseout>

ریلیف در این گزارش به چند مورد اشاره کرده است:

- حوادث آب‌وهوایی شدید تاسیسات آبیاری را تخریب کرده و باعث از دست رفتن معیشت کشاورزی در یمن شده و در نتیجه ناامنی غذایی و معیشتی را افزایش داده است.
  - درگیری‌های طولانی، بلایای مرتبط با آب‌وهوا و کمبود حاد آب، مهاجرت اجباری و آوارگی را در کشور تشدید کرده است.
  - از آنجایی که تغییرات آب‌وهوایی فشار بیشتری را بر منابع آب و زمین وارد می‌کند، بازیگران محلی ممکن است تاکتیک‌های خود را بر این اساس تطبیق دهند و زیرساخت‌های حیاتی زیست‌محیطی و منابع طبیعی را برای منافع خود هدف قرار دهند.
  - مکانیسم‌های حل غیررسمی و محلی نقش مهمی در جلوگیری از درگیری بر سر زمین و آب در یمن ایفا می‌کنند، اما به آرامی توسط یک شبکه حمایتی متمرکز و درگیری مسلحانه تخریب شده‌اند. در غیاب حاکمیت زیست‌محیطی قوی و سیستم‌های هشدار اولیه، رویدادهای آب‌وهوایی شدید احتمالاً منجر به افزایش اختلافات بر سر منابع طبیعی می‌شود.
- گزارش می‌افزاید: یمن در بحبوحه یک بحران طولانی سیاسی، انسانی و توسعه‌ای است، از جمله یک درگیری مسلحانه طولانی‌مدت که مشخصه آن رقابت بر سر کنترل دولتی بین یمن و حمایت ائتلاف به رهبری عربستان سعودی است. از آوریل تا اکتبر ۲۰۲۲، آتش‌بس با میانجیگری سازمان ملل منجر به کاهش قابل توجه خشونت شده است. در حالی که آتش‌بس به‌طور رسمی در ماه اکتبر منقضی شد، بیشتر عناصر آن همچنان پابرجا هستند. به موازات آن، عمان مذاکرات بین عربستان سعودی و انصارا... را تسهیل کرده و انتظارات برای پیشرفت در جهت پایان دادن به درگیری را افزایش داده است. درگیری منجر به تخریب زیرساخت‌های کلیدی و اختلال در ارائه خدمات اجتماعی محدود شده است. جامعه بین‌المللی باید حمایت خود را برای رسیدگی به ناامنی غذایی، چالش‌های آب و عدم دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی و سایر خدمات اساسی اجتماعی افزایش دهد و در عین حال بر توسعه طولانی‌مدت، مقاوم در برابر آب‌وهوا و توسعه پایدار در یمن تأکید کند.

اقدامات توصیه شده:

در گزارش ریلیف به تعدادی از توصیه‌ها اشاره شده است که عبارتند از:

- مقامات یمن، شرکای بین‌المللی و سیستم سازمان ملل باید یک ارزیابی جامع در خصوص صلح و امنیت مرتبط با اقلیم و محیط زیست را انجام دهند و خطرات را برای گروه‌های آسیب‌پذیر به‌ویژه زنان و دختران، جوانان، مهاجران و اقلیت‌ها در نظر بگیرند. این ارزیابی می‌تواند سیستم‌های هشدار اولیه، کاهش خطر بلایا و واکنش‌هایی را برای کاهش خطرات صلح و امنیت مرتبط با آب و هوا ارائه دهد.

- سازمان ملل و شرکای بین‌المللی باید گام‌های فوری برای افزایش کمک‌های بشردوستانه بردارند که به ناامنی غذایی مرتبط با آب و هوا و محیط زیست و نیازهای معیشتی مرتبط رسیدگی می‌کند. همچنین نیازهای زنان و دختران، جوانان، مهاجران و اقلیت‌ها باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

- سازمان ملل و شرکای بین‌المللی آن باید بودجه را برای ابتکارات توسعه زود هنگام و همچنین توسعه بلندمدت افزایش دهند، نقش سازمان‌های جامعه مدنی محلی که با ابتکارات امنیت غذا و آب تحت رهبری جامعه، انعطاف‌پذیر و هوشمند کار می‌کنند، تقویت کنند.

- مقامات یمن، شرکای بین‌المللی و سازمان ملل باید به تقویت سیستم‌ها و مکانیسم‌های محلی برای پیشگیری، حل و فصل و مدیریت نارضایتی‌ها و درگیری‌های محلی مرتبط با زمین، آب و منابع طبیعی کمک کنند. مکانیسم‌های ارتجاعی، کارآمد و محلی مبتنی بر حکمرانی منابع طبیعی می‌تواند نقشی اساسی در مدیریت چنین درگیری‌هایی ایفا کند. مکانیسم‌های حل منازعه فراگیر که شامل زنان، دختران، مهاجران، اقلیت‌ها و جوانان می‌شود باید در اولویت قرار گیرد.

- شرکای بین‌المللی باید فوراً دسترسی به منابع مالی اقلیمی توسعه محور و پشتیبانی فنی مرتبط با مقامات یمن و سازمان‌های جامعه مدنی محلی را تسهیل کنند. تأمین مالی اقلیمی که به نفع فرآیند صلح است، موافقت‌نامه‌های صلح محلی و مکانیسم‌های حل اختلاف و همچنین سازگاری برای کاهش وابستگی به نفت باید در اولویت قرار گیرد.^{۲۶}

۲. درخواست کمیساریای عالی جهت آزادی پیروان بهایی در یمن

سخنگوی کمیسر عالی حقوق بشر در تاریخ ۹ ژوئن ۲۰۲۳، با صدور بیانیه‌ای به بازداشت پیروان اقلیت بهائی توسط یمن اشاره کرده است.

طبق این بیانیه بازداشت گروهی از پیروان اقلیت بهائی توسط مقامات حاضر صنعا (معروف به حوثی‌ها یا انصارالله) و خطبه‌ی قرائت شده توسط شمس‌الدین شرف‌الدین، مفتی صنعا، برای تحریک نفرت علیه بهائیان و سایر گروه‌های مذهبی موضوعاتی هستند که جای نگرانی جدی دارند.

در این بیانیه آمده: دفتر کمیساریای حقوق بشر خواهان آزادی فوری ۱۶ نفری است که هنوز در حالت مخفیانه نگهداری می‌شوند و استفاده از هر زبانی که تبعیض و خشونت به‌ویژه علیه اقلیت‌ها را تحریک کند و اغلب منجر به تبعید و آوارگی اجباری شود را محکوم می‌کند.

طبق این گزارش، در ۲۵ مه، نیروهای امنیتی به جلسه مسالمت‌آمیز بهائیان در صنعا یورش بردند. هفده نفر از جمله پنج زن را با اجبار به مکان نامعلومی منتقل کردند و کتاب‌ها، گوشی‌ها، لپ‌تاپ و سایر وسایل آنها ضبط شد. گفتنی است یکی از آنها از آن زمان آزاد شده است.

طبق این بیانیه مفتی منصوب شده از سوی مقامات صنعا، طی خطبه‌ای پیروان بهائی بازداشت‌شده را به ارتداد و خیانت متهم کرد و گفت که اگر آنان توبه نکنند باید کشته شوند. کمیساریای عالی در خصوص استفاده از چنین زبانی که به شدت قوانین بین‌المللی را نقض می‌کند، ابراز تاسف کرده است.

سخنگوی کمیسر عالی حقوق بشر در بیانیه خود به مقامات حاضر در صنعا یادآوری می‌کند که باید به حقوق بشر افرادی که تحت کنترل آنها زندگی می‌کنند احترام بگذارند. حقوق بشر از جمله، حق اقلیت‌ها را تضمین می‌کند که به دین خود اقرار و به آن عمل کنند و حق محاکمه عادلانه در برابر یک دادگاه مستقل و بی‌طرف را داشته باشند. بازداشت پیش از محاکمه باید در موارد استثنا پیش بیاید و باید تنها در صورت معقول و ضروری و بر اساس ارزیابی فردی هر مورد استفاده شود.^{۲۷}

^{۲۷}<https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2023/06/detention-followers-minority-bahai-faith>

۳. درخواست گزارشگران سازمان ملل برای آزادی بهائیان ناپدیدشده در یمن

تعدادی از گزارشگران سازمان ملل در تاریخ ۱۹ ژوئن ۲۰۲۳، با صدور بیانیه‌ای خواستار آزادی فوری ۱۶ بهائی شده‌اند که ماه گذشته توسط مقامات فعلی در یمن ربوده شده‌اند. در این بیانیه آنان نگرانی عمیق خود را در مورد سرنوشت ۱۶ بهائی که حدود یک ماه پیش توسط شبه نظامیان انصارا... در صنعا ناپدید شدند و محل نگهداری آنها نیز مشخص نیست، ابراز کرده‌اند. آن‌ها از مقامات فعلی یمن درخواست کردند که فوراً آنها را آزاد کنند و از هرگونه اقدام دیگری که سلامت جسمی و روانی آنها را به خطر می‌اندازد خودداری کنند. ربودن این افراد و مخفی نگه‌داشتن سرنوشت و محل نگهداری آنها اقداماتی معادل ناپدید شدن اجباری است.

طبق این بیانیه در ۲۵ مه ۲۰۲۳، گروهی متشکل از ۱۷ بهائی به‌طور مسالمت‌آمیزی در یک اقامتگاه خصوصی برای انتخاب هیئت حاکمه ملی جامعه مذهبی جمع شدند که ناگهان نیروهای مسلح انصارا... به جلسه هجوم بردند و ۱۷ بهائی را ربودند و به قصد پیگیری قضایی به مکان نامعلومی منتقل کردند. تنها یکی از آنها آزاد شده است، در حالی که سرنوشت و محل نگهداری ۱۶ نفر دیگر - از جمله پنج زن - نامعلوم است.

گزارشگران سازمان ملل در این بیانیه گفته‌اند: برای چندین سال، ما نسبت به الگوهای نقض که آزار و اذیت هدفمند اقلیت‌های مذهبی در مناطق یمن تحت کنترل انصارالله را نشان می‌دهد، ابراز نگرانی کرده‌ایم.

به گفته گزارشگران، در مناسبت‌های مختلف، بهائیان و اعضای دیگر اقلیت‌های مذهبی با نقض حقوق آزادی بیان و عقیده، تشکل و اجتماعات مسالمت‌آمیز توسط مقامات حاضر مورد بازداشت، شکنجه و بدرفتاری قرار گرفته‌اند. برخی از آنها به دلیل اقرار به دین خود در مراحل قضایی که تضمین‌های دادرسی عادلانه رعایت نشده، به اعدام محکوم شدند.

گزارشگران در این بیانیه از این که افراد ناپدیدشده در معرض خطر جدی شکنجه و سایر موارد نقض حقوق بشر قرار داشته باشند ابراز نگرانی کردند و همچنین با توجه به سوابق گذشته، گفته‌اند ممکن است حتی با احکام اعدام در ارتباط با اعمال مشروع حقوق خود نیز مواجه شوند.

به اعتقاد گزارشگران تجاوزات علیه اقلیت‌های مذهبی یا اعتقادی با سخنان نفرت‌انگیز تشدید می‌شود که ممکن است به تحریک نفرت، خصومت و تبعیض بر اساس مذهب یا اعتقاد تبدیل شود. در ۲ ژوئن ۲۰۲۳، مفتی اعظم انصارا... در صنعا در خطبه‌ای حمله لفظی

خشونت‌آمیزی را علیه بهائیان در یمن آغاز کرد و آنها را به آسیب‌رساندن به کشور متهم کرد و از جامعه و شبه نظامیان خواست تا علیه این اعتقادات متحد شوند. طبق این بیانیه، سخنان کینه‌توزانه و تحریک به نفرت، خصومت و تبعیض علیه اقلیت‌های مذهبی با هدف ایجاد جدایی در جامعه است که به‌ویژه زمانی که مذاکرات صلح در حال انجام است، نگران‌کننده می‌باشد. چنین عباراتی جان و تمامیت جامعه بهائی و سایر اقلیت‌های مذهبی یا اعتقادی حاضر در کشور را تهدید می‌کند.^{۲۸}

امضاکنندگان این بیانیه عبارتند از:

- گزارشگر ویژه آزادی مذهب یا عقیده؛
- گزارشگر ویژه اعدام‌های فراقضایی یا خودسرانه؛
- گزارشگر ویژه امور اقلیت‌ها؛
- گزارشگر ویژه حقوق آزادی تشکل و اجتماعات مسالمت‌آمیز؛
- گزارشگر ویژه شکنجه؛
- کارگروه ناپدیدشدن اجباری یا غیرارادی؛
- کارگروه بازداشت خودسرانه.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims
of Violence

^{۲۸}<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/06/yemen-un-experts-call-release-disappeared-bahais>